

ECONOMIES' HORIZONS
Економічні горизонти

DOI: doi.org/10.31499/2616-5236
Homepage: <http://eh.udpu.edu.ua>

ISSN
2522-9273
(print)
2616-5236
(online)

UDC: 336.7

JEL Classification E44, E69, G19, G21, G28, O12

DOI: [10.31499/2616-5236.1\(30\).2025.320552](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(30).2025.320552)

Nataliia Shandova, Kherson National Technical University
D.Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Economy,
Entrepreneurship and Economic security

Pavlo Sydoruk, Kherson National Technical University
Postgraduate student Department of Economy, Entrepreneurship and Economic
security

Vladyslav Parfonov, Kherson National Technical University
Postgraduate student Department of Economy, Entrepreneurship and Economic
security

МЕТОД АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

METHOD OF ADAPTIVE MANAGEMENT OF ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE

Анотація: Стаття присвячена теоретико-методологічним аспектам системного підходу до управління економічною безпекою підприємств. Проведено систематизацію методів та інструментів, що забезпечують комплексний аналіз і розробку управлінських рішень щодо управління економічною безпекою підприємства. Обґрунтовано доцільність використання інтегрованого методу адаптивного управління економічною безпекою підприємства, який поєднує класичні інструменти управління з новітніми технологіями, що дозволять підприємствам реагувати на поточні загрози та прогнозувати можливі ризики економічною безпекою.

Abstract: The article presents a scientific substantiation of the theoretical and methodological foundations of a systematic approach to managing the economic security of enterprises aimed at integrating external and internal factors into a single strategy to ensure sustainability and competitiveness. The article proposes the concept of 'enterprise economic security system', which is defined as an integrated set of organisational, economic, legal and functional elements, mechanisms and measures that ensure the sustainable functioning of an enterprise.

Emphasis is placed on the importance of identifying, assessing, neutralising and preventing threats in a dynamic environment, which allows considering economic security not only as a protective function, but also as a key tool for supporting enterprise development.

To identify areas for improvement, a systematisation of methods and instruments that provide a comprehensive analysis and development of management decisions on the management of economic security of enterprise has been carried out. The expediency of using an integrated method of adaptive management of economic security of enterprise, which combines classical management tools with the latest technologies, such as big data analysis, artificial intelligence and predictive models, is substantiated, allowing enterprises not only to respond to current threats, but also to actively predict possible risks to economic security. The proposed method is based on a systematic approach that combines analytical, managerial and technological mechanisms and ensures a balance between the internal stability of the enterprise and its ability to adapt to external challenges. The peculiarity of the proposed method lies in its modularity, adaptability and integration of innovative technologies, which allows responding promptly to dynamic changes in the environment, protect existing resources and effectively use new opportunities for development.

Keywords: *economic security, enterprises, environmental factors, external and internal threats, economic security system, methodology, systemic approach, management methods, adaptive management*

Ключові слова: *економічна безпека, підприємства, фактори середовища, зовнішні та внутрішні загрози, система економічної безпеки, методологія, системний підхід, методи управління, адаптивне управління*

Постановка проблеми.

Сучасні українські підприємства стикаються з низкою складних викликів, що значно ускладнюють забезпечення їх економічної безпеки. Ці виклики можна умовно поділити на внутрішні та зовнішні, і вони виникають не лише через воєнний конфлікт, а й через глобальні економічні тенденції, зміни в політичній ситуації, а також розвиток новітніх технологій. Система управління економічною безпекою повинна бути здатною ефективно реагувати на ці виклики, що стає особливо важливим в умовах економічної нестабільності.

Зовнішній вплив на економіку країни, який відбувається через війну, яка триває на сході України, санкції та торгові обмеження, глобальні економічні тенденції є комплексним та формує безліч ризиків для підприємств і держави в цілому.

Війна є однією з найбільших зовнішніх загроз для економіки України. Вона викликає численні економічні наслідки, серед яких: знищення або пошкодження заводів, енергетичних об'єктів, доріг та інших критичних інфраструктурних елементів, що значно знижує виробничі можливості країни та створює серйозні проблеми для

відновлення економіки; втрати людських ресурсів, кваліфікованих працівників, які були змушені залишити свої місця через мобілізацію або переміщення в безпечніші регіони, що призводить до дефіциту робочої сили і зниження ефективності виробництва; економічна нестабільність, через яку знижується довіра до національної валюти, зростає інфляція, девальвація гривні, підвищується вартість імпорту і зростає зовнішній борг; перерозподіл державних видатків, коли великі фінансові ресурси йдуть на фінансування оборонних потреб, що позначається на державному бюджеті і змушує уряд скорочувати витрати на соціальні та економічні програми.

Санкції та торгові обмеження, які накладаються міжнародними організаціями та окремими державами, також спричиняють низку економічних наслідків. Це стосується: обмежень щодо доступу до міжнародних ринків та фінансових ресурсів, що ускладнює для підприємств України залучення кредитів і інвестицій; погіршення інвестиційного клімату країни, що ускладнює розвиток стратегічних секторів економіки, таких як енергетика, промисловість та інфраструктура; обмежень щодо доступу до сучасних технологій, необхідних для модернізації виробничих потужностей, що може значно знизити конкурентоспроможність підприємств і затримати економічний розвиток; зростання вартості імпортованих товарів та послуг, що відображається на загальних витратах підприємств,

підвищуючи ціни на споживчі товари та знижуючи їх доступність для населення.

Світові структурні зміни, зростаюча роль цифрових технологій, екологічні виклики, зміни в глобальних ланцюгах постачання, глобальна фінансова нестабільність також відображаються на діяльності українських підприємств, оскільки вони визначають економічні умови, в яких функціонують ці підприємства.

Не меншу загрозу для безпеки вітчизняних підприємств становлять і внутрішні фактори, до яких віднесемо: проблеми, пов'язані з корупцією, недосконалістю правового середовища і відсутністю чітких регуляторних норм, які своєю чергою створюють значні фінансові та репутаційні ризики, ускладнюють доступ до кредитів та інших фінансових ресурсів, а також стримують інвесторів від участі у розвитку економіки; відсутність достатнього доступу до довгострокового фінансування та інвестицій, що робить підприємства вразливими до зовнішніх і внутрішніх ризиків, пов'язаних із застарілістю виробничих потужностей, низькою технічною оснащеністю і відсутністю інвестицій у інновації; дефіцит кадрів, особливо у висококваліфікованих сферах, що ускладнює розвиток підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності.

В умовах таких змін українські підприємства змушені реагувати на виклики зовнішнього середовища, одночасно нівелюючи внутрішні.

Для подолання цієї проблеми необхідний підхід, що поєднує комплексність і системність, враховуючи як зовнішні, так і внутрішні фактори. Системний підхід дозволить підприємствам оцінити взаємозв'язки між різними елементами економічної безпеки, зокрема зовнішніми ризиками та внутрішніми ресурсами, що дає змогу розробити стратегії для ефективної адаптації до змінюваних умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема управління економічною безпекою широко представлена в наукових працях як українських дослідників. Зокрема, у роботі Е. Данілової [1] детально досліджено аспекти управління економічною безпекою підприємства, включаючи визначення поняття, принципи та методи забезпечення економічної безпеки. Автори С. Пілецька, Т. Коритько, Н. Кравчук [2] розглядають аспекти формування механізму управління економічною безпекою підприємства, зокрема визначення поняття «механізм управління економічною безпекою підприємства» та основні етапи процесу управління фінансовою безпекою. Науковці О. Кравченко, О. Гаврилук, О. Челомбітько, С. Бойко [3] досліджують науково-практичні аспекти управління економічною безпекою підприємств в умовах цифрової економіки, зокрема вплив цифровізації на загрози економічній безпеці. Дослідники Н. Аванесова та О. Сергієнко [4] також торкаються теоретичних аспектів управління економічною безпекою підприємств

в умовах глобальних економічних трансформацій, аналізують основні протиріччя, що створюють загрози процесам функціонування та розвитку підприємств.

Аналіз наукових публікацій дозволяє дійти висновку, що більшість досліджень зосереджена на визначенні основних аспектів та механізмів управління економічною безпекою; науковці приділяють увагу цифровізації і новітнім технологіям, розглядаючи важливість цих факторів для забезпечення економічної безпеки підприємств, вивчають різні підходи до оцінки та прогнозування ризиків, що дозволяють визначити ступінь загрози для підприємства; вказують на необхідність розробки адаптивних стратегій управління, які дозволять підприємствам швидко реагувати на зовнішні зміни.

Сучасні наукові дослідження свідчать, що існує потреба в подальшому розвитку теоретичних і методологічних основ системного підходу до управління економічною безпекою підприємств, особливо в контексті швидко змінюваного зовнішнього середовища та внутрішніх організаційних трансформацій. Зокрема, дослідження потребують глибшого осмислення механізмів інтеграції зовнішніх і внутрішніх факторів в єдину стратегію управління безпекою, що відповідає сучасним умовам економічної нестабільності та глобальних змін.

Формулювання мети статті. Метою статті є розробка адаптивного підходу до управління економічною безпекою підприємств, що дозволяє інтегрувати зовнішні та

внутрішні фактори в єдину стратегію для забезпечення стійкості і конкурентоспроможності підприємства в умовах глобальних та внутрішніх викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У контексті управління економічною безпекою підприємств, системний підхід дозволяє аналізувати не лише окремі аспекти безпеки, а й взаємодії між різними чинниками, як внутрішніми, так і зовнішніми, які впливають на стійкість і розвиток підприємства. Сутність системного підходу в управлінні економічною безпекою підприємства полягає в тому, щоб розглядати економічну безпеку не як ізольовану задачу, а як складну, взаємопов'язану систему, що складається з різних елементів, які взаємодіють між собою. Цей підхід дозволяє оцінювати вплив на стійкість і розвиток підприємства як зовнішніх (економічних, політичних, соціальних, технологічних) так і внутрішніх факторів (управлінських, фінансових, технологічних). Системний підхід передбачає інтеграцію всіх цих елементів у єдину стратегію управління, що дозволяє не лише своєчасно реагувати на ризики, а й адаптуватися до змінюваних умов зовнішнього середовища, забезпечуючи довгострокову стабільність і конкурентоспроможність підприємства.

Незважаючи на важливість економічної безпеки для підприємств, в українському законодавстві відсутнє офіційне визначення «системи економічної

безпеки підприємства». В цілому, це ускладнює розробку та впровадження уніфікованих підходів до забезпечення економічної безпеки на підприємствах різних форм власності та галузей. Однак, у науковій літературі та практиці існують різні трактування поняття «системи економічної безпеки підприємства», що розглядається як:

- структурований комплекс стратегічних, тактичних та оперативних заходів, спрямованих на захищеність підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз та на формування унікальних здатностей протистояти їм в майбутньому [5];

- комплексна система підтримання підприємства у такому стані, в якому воно забезпечує стійкий розвиток, реалізацію корпоративних інтересів та ефективне функціонування в умовах впливу зовнішніх та внутрішніх загроз [6];

- комплекс організаційно-управлінських, режимних, технічних, профілактичних і пропагандистських заходів, спрямованих на захист економічних інтересів підприємства від загроз різного характеру [7];

- сукупність суб'єктів, об'єктів та механізмів реалізації безпеки на підприємстві, що забезпечують його стабільне функціонування та розвиток [8];

Ці визначення відображають різні підходи до розуміння системи економічної безпеки підприємства, акцентуючи увагу на різних аспектах, таких як заходи захисту, організаційні дії, стан підприємства,

сукупність елементів та механізмів безпеки.

Для досягнення цілей даного дослідження під системою економічної безпеки підприємства пропонується розуміти інтегрований комплекс організаційних, економічних, правових та функціональних елементів, механізмів та заходів, спрямованих на забезпечення стійкого функціонування та розвитку підприємства шляхом ідентифікації, оцінки, нейтралізації та попередження внутрішніх і зовнішніх загроз в умовах динамічного середовища. На відміну від наведених визначень, авторське поняття підкреслює інтеграцію елементів, механізмів та заходів, акцентує увагу на динамічності середовища та процесах ідентифікації, нейтралізації й попередження загроз, що відображає сучасні виклики та необхідність проактивного підходу до управління економічною безпекою підприємства.

Враховуючи різноманітність викликів, що постають перед підприємствами в умовах сучасного економічного середовища, очевидно, що ефективно управління економічною безпекою потребує інтеграції різних внутрішніх і зовнішніх факторів у єдину узгоджену систему. У цьому контексті саме системний підхід виступає ключовим інструментом, здатним забезпечити не лише комплексність аналізу, але й гармонізацію управлінських рішень, що дозволяє:

- ідентифікувати фактори та визначити їх взаємозв'язки:

зовнішні фактори, такі як економічна глобалізація, технологічні зміни та регуляторні обмеження, мають значний вплив на підприємства, але не менш важливими є внутрішні чинники – рівень організаційної культури, ефективність бізнес-процесів та інноваційний потенціал, і системний підхід допомагає структурувати ці елементи та розкрити приховані залежності між ними;

- синтезувати дані для прийняття рішень: завдяки інтеграції внутрішніх і зовнішніх чинників у межах єдиної системи аналізу, управлінський персонал отримує більш цілісне уявлення про ризики та можливості;

- забезпечити узгодженість управлінських дій, сприяючи координації різних підсистем підприємства для досягнення спільної мети економічної безпеки, що особливо важливо в умовах швидких змін, коли несинхронізовані дії можуть призвести до втрати конкурентних переваг;

- стимулювати адаптивність системи: інтеграція зовнішніх і внутрішніх факторів у межах системного підходу формує у підприємства здатність швидко адаптуватися до змін.

З урахуванням властивостей системного підходу, таких як комплексність, адаптивність, взаємозв'язок елементів та орієнтація на проактивне управління, що створюють можливість для підприємств не лише протистояти викликам, але й ефективно використовувати можливості, що виникають у

мінливому середовищі, системний підхід в управлінні економічною безпекою підприємства може використовуватися як ключова методологічна основа, яка дозволяє інтегрувати різноманітні фактори та забезпечувати цілісний аналіз управлінських процесів.

Системний підхід до управління економічною безпекою підприємства базується на використанні різноманітних методів та інструментів, що забезпечують

комплексний аналіз і розробку управлінських рішень. Ці методи дозволяють враховувати багатоаспектність зовнішніх і внутрішніх загроз, ідентифікувати взаємозв'язки між ними та розробляти адаптивні стратегії захисту і розвитку. В табл. 1 представлено основні методи системного підходу застосовувані в управлінні економічною безпекою підприємств.

Таблиця 1

Методи системного підходу до управління економічною безпекою

Назва методу	Сутність	Умови застосування
Системний аналіз	Виявлення структурних елементів системи, їхніх взаємозв'язків, аналіз впливу внутрішніх та зовнішніх факторів.	Використовується у стратегічному плануванні для оцінки впливу середовища на економічну безпеку підприємства.
SWOT-аналіз	Ідентифікація сильних і слабких сторін, можливостей і загроз підприємства для визначення стратегії безпеки.	Ефективний при розробці стратегій адаптації до змін у зовнішньому середовищі.
Імітаційне моделювання	Створення моделей можливих сценаріїв розвитку подій з урахуванням різних ризиків і впливів.	Використовується для прогнозування наслідків рішень у складних і невизначених умовах.
Методи сценарного аналізу	Розробка й оцінка можливих варіантів майбутнього розвитку підприємства з урахуванням зовнішніх і внутрішніх змін.	Застосовується в умовах високої невизначеності та складності бізнес-середовища.
Метод декомпозиції	Розбиття складної проблеми на підпроблеми, які легше аналізувати і вирішувати окремо.	Підходить для аналізу великих і складних систем, таких як економічна безпека підприємства.
Ризик-менеджмент	Ідентифікація, оцінка та управління ризиками, пов'язаними з діяльністю підприємства.	Використовується для мінімізації негативного впливу внутрішніх і зовнішніх ризиків.
Баланс інтересів	Оцінка і гармонізація інтересів різних зацікавлених сторін (співробітники, власники, партнери, клієнти, регуляторні органи тощо).	Актуальний у випадках конфлікту інтересів та необхідності забезпечення сталого розвитку.
Моніторинг середовища	Постійний збір і аналіз інформації про зміни в зовнішньому і внутрішньому середовищі підприємства.	Використовується для оперативного реагування на зміни та своєчасного прийняття рішень.

Джерело: узагальнено авторами на основі [9, 10, 11]

Представлені методи та інструменти забезпечують основні можливості для комплексного управління економічною безпекою підприємств. Проте динаміка сучасного економічного середовища, що характеризується глобалізацією, цифровізацією та посиленням нестабільності, висуває

нові вимоги до ефективності існуючих методів:

- врахування сучасних тенденцій: розвиток технологій, глобальні економічні зміни, аспекти та значущість сталого розвитку потребують використання інструментів великих даних, штучного інтелекту, блокчейну та

інших цифрових технологій для підвищення точності прогнозування і швидкості реагування на загрози;

- адаптація до змін середовища потребують методів, здатних швидко трансформуватися відповідно до нових викликів, наприклад, імітаційне моделювання може бути вдосконалене з урахуванням сценарного підходу до аналізу майбутніх ризиків;

- міждисциплінарний підхід: ефективно управління економічною безпекою потребує інтеграції знань з економіки, кібербезпеки, соціальних наук, а також екології, що дозволить врахувати більш широкий спектр факторів впливу.

Окреслені вимоги формують напрями вдосконалення існуючих методів, серед яких впровадження сучасних технологій та інструментів для оцінки ризиків і оптимізації рішень, розширення спектра методів моніторингу середовища шляхом використання цифрових платформ для реального часу аналізу даних про зовнішнє середовище підприємства та розробка гібридних методів, які поєднують традиційні інструменти із сучасними алгоритмами прогнозування.

Таким чином, для вирішення проблеми одночасного реагування на виклики зовнішнього та внутрішнього середовища виникає необхідність розробки методу адаптивного управління економічною безпекою підприємства, який поєднає класичні інструменти управління з новітніми технологіями, такими як аналіз великих даних, штучний інтелект і прогностичні моделі, що дозволять підприємствам не лише реагувати на

поточні загрози, але й активно прогнозувати можливі ризики.

Метод адаптивного управління економічною безпекою підприємства базується на створенні гнучкої системи управління, яка дозволить українським підприємствам швидко адаптуватися до змін середовища, мінімізувати ризики та використовувати нові можливості.

Сутність методу адаптивного управління економічною безпекою підприємства, його складові, завдання та зміст дії наведені в табл. 2.

Метод адаптивного управління економічною безпекою складається з декількох ключових складових, кожна з яких виконує унікальну функцію, спрямовану на підвищення безпеки діяльності підприємства.

Аналітичний блок займає центральне місце в системі, забезпечуючи підприємство необхідною інформацією для прийняття рішень. Він орієнтований на вивчення як зовнішнього середовища, так і внутрішніх процесів. Завдяки використанню сучасних інструментів, таких як PESTLE- та SWOT-аналіз, а також великих даних (Big Data), аналітичний блок дозволяє виявляти ризики, оцінювати загрози та вчасно реагувати на нові можливості.

Центр ситуаційного реагування є операційним ядром методу. Його основне завдання – координація діяльності всіх інших складових і оперативне управління в кризових ситуаціях. Він працює за принципом швидкої реакції, забезпечуючи своєчасне прийняття

рішень та узгодженість дій усіх структурних підрозділів підприємства. Центр також відповідає за розробку сценаріїв

кризового реагування, які дають змогу підприємству зберігати стабільність навіть у складних умовах.

Таблиця 2

Сутність методу адаптивного управління економічною безпекою підприємства

Складова методу	Спрямованість функції безпеки	Завдання	Зміст дії
Аналітичний блок	Змішана	Моніторинг ризиків і можливостей зовнішнього та внутрішнього середовища.	Проведення PESTLE- та SWOT-аналізу, аналіз великих даних (Big Data) для виявлення загроз і трендів.
Центр ситуаційного реагування	Внутрішня	Оперативна координація діяльності підприємства у кризових ситуаціях.	Організація командного ухвалення рішень, розробка кризових сценаріїв і координація між модулями.
Модульне управління	Внутрішня	Забезпечення гнучкості та автономності бізнес-процесів.	Побудова бізнесу за модульним принципом, інтеграція автономних функціональних підрозділів.
Технологічний контроль	Змішана	Використання сучасних технологій для прогнозування ризиків і автоматизації.	Впровадження AI для аналізу ризиків, інтеграція IT-систем для забезпечення реального часу доступу до даних.
Гібридна фінансова стратегія	Внутрішня	Збереження фінансової стійкості та гнучкості.	Формування фінансових резервів, диверсифікація джерел фінансування, регулярне оновлення фінансових планів.
Соціальна відповідальність	Зовнішня	Підтримка репутації підприємства та довіри громадськості.	Реалізація програм соціальної відповідальності, зокрема допомоги громадам або працівникам.
Платформа колективної стійкості	Змішана	Забезпечення стійкості через співпрацю з іншими суб'єктами.	Організація кластерів підтримки, обмін ресурсами і знаннями між підприємствами та партнерами.

Джерело: побудовано авторами

Модульне управління створює структуру, яка дозволяє підприємству залишатися гнучким і адаптивним. Його особливість полягає у можливості автономної роботи окремих бізнес-модулів, що мінімізує ризики загального збою системи в умовах зовнішнього впливу. Модульний підхід сприяє оптимізації ресурсів, підвищенню ефективності та швидкому реагуванню на зміни.

Технологічний контроль інтегрує сучасні інформаційні технології, такі як штучний інтелект і автоматизація процесів, у систему управління безпекою. Цей компонент забезпечує підприємство

інструментами для прогнозування ризиків, автоматичного аналізу даних та підвищення швидкості прийняття рішень. Інноваційні технології дозволяють не тільки краще зрозуміти поточні загрози, але й ефективно підготуватися до можливих сценаріїв майбутнього.

Гібридна фінансова стратегія спрямована на забезпечення фінансової стійкості підприємства. Вона базується на створенні фінансових резервів, диверсифікації джерел фінансування та регулярному коригуванні фінансових планів відповідно до змін у середовищі. Такий підхід дозволяє підтримувати фінансову

гнучкість і гарантувати наявність ресурсів у кризових ситуаціях.

Соціальна відповідальність є важливою складовою методу, адже вона формує позитивний імідж підприємства та зміцнює його позиції в суспільстві. Ця складова орієнтована на підтримку громади, співробітників і партнерів через реалізацію програм соціальної допомоги та ініціатив. Завдяки цьому підприємство не лише зберігає репутацію, а й отримує додаткову підтримку від суспільства.

Платформа колективної стійкості завершує структуру методу, створюючи умови для співпраці підприємства з іншими суб'єктами ринку, державними установами та міжнародними організаціями. Ця складова дозволяє організувати об'єднання взаємодопомоги, обмінюватися ресурсами та знаннями, що значно посилює стійкість підприємства в умовах криз.

Таким чином, кожна складова методу відіграє свою роль у забезпеченні економічної безпеки підприємства, а їхня інтеграція створює цілісну систему, здатну ефективно функціонувати навіть у найскладніших умовах.

Висновки дослідження. Пропонований метод адаптивного управління економічною безпекою є прогресивним підходом, який поєднує адаптивність, технологічність і системність для забезпечення стійкості підприємств в умовах сучасних викликів. Його новизна полягає у створенні модульної, гнучкої структури управління, інтеграції інноваційних

технологій, таких як штучний інтелект і великі дані (Big Data), а також впровадженні соціальної відповідальності як частини системи економічної безпеки. Особливість методу полягає у комплексному охопленні як внутрішніх, так і зовнішніх загроз, а також у здатності оперативно адаптуватися до змінного середовища.

Для українських підприємств метод має особливу актуальність через складність і нестабільність економічної, політичної та соціальної ситуації. Воєнні дії, економічна криза, руйнування логістичних ланцюгів і постійні зміни регуляторного середовища створюють безпрецедентні ризики. Метод адаптивного управління економічною безпекою дозволить українським підприємствам забезпечити свою стійкість через модульну структуру управління, оперативний моніторинг ризиків, використання технологій прогнозування та адаптивне реагування на загрози. Крім того, метод враховує необхідність інтеграції в глобальні економічні процеси, що є особливо важливим для підприємств, орієнтованих на експорт чи міжнародне партнерство. Соціальна відповідальність, як складова методу, сприятиме збереженню репутації підприємства та формуванню довіри серед громадськості, що є критично важливим для відновлення економіки та побудови довготривалих партнерських відносин. Загалом, метод адаптивного управління економічною безпекою забезпечує ефективний баланс між

оперативною стабільністю, довгостроковою стійкістю та інтеграцією у суспільні й економічні процеси, що робить його ключовим інструментом для українських підприємств у сучасних умовах.

Напрями подальшого дослідження повинні бути спрямовані на вдосконалення

підходів до управління економічною безпекою підприємств, зокрема через використання сучасних технологій, адаптацію методу до різних галузей і умов, а також аналіз чинників, що впливають на стійкість і розвиток бізнесу в мінливому середовищі.

References

- Danilova, E. (2020). *Kontseptsiia systemnoho pidkhodu do upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva: monohrafiia. Yevropeiska naukova platforma.* <https://doi.org/10.36074/danilova.kontseptsiia-2020> [in Ukrainian]
- Piletska, S., Korytko, T., Kravchuk, N. (2022). *Mekhanizm zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva. Bulletin of the Economic Science of Ukraine, 1,* 64–69. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).64-69](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).64-69) [in Ukrainian]
- Kravchenko, O., Havryliuk, O., Chelombitko, O., & Boiko, S. (2024). *Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv v umovakh tsyfrovoy ekonomiky. Adaptive Management Theory and Practice Economics, 19(38).* [https://doi.org/10.33296/2707-0654-19\(38\)-12](https://doi.org/10.33296/2707-0654-19(38)-12) [in Ukrainian]
- Avanesova, N., & Serhiienko, Yu. (2021). *Teoretychni zasady upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv u period hlobalnoi ekonomichnoi transformatsii. Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti, (75),* 69–75. <https://doi.org/10.18664/btie.75.281361> [in Ukrainian]
- Zhyvko, Z. B., Cherevko, O.V., & Zachosova N.V. (2019) *Orhanizatsiia ta upravlinnia systemoiu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: navchalno-metodychnyi posibnyk. Cherkasy : Chabanenko Yu.A.* [in Ukrainian]
- Shtuler, I., & Shevchenko, D. (2020). *The essence of economic security and its management system. Actual Problems of Economics, 1(232),* 59–71. <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2020-1-232-59-71> [in Ukrainian]
- Sytnyk, H. V., Blakyyta, H. V., & Huliiava, N. M. (2020). *Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva v Ukraini : monohrafiia. Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t.* <http://doi.org/10.31617/m.knute.2020-216> [in Ukrainian]
- Vlasenko, V. (2023). *Pryntsypovi pidkhid do formuvannia ta realizatsii efektyvnoi systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva v umovakh ekonomiky vidnovlennia. Development Service Industry Management. (4),* 34–41. [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4\(5\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(5)) [in Ukrainian]
- Chernyshov O.D. (2023). *Osoblyvosti zastosuvannia kontseptsii adaptivnoho upravlinnia pry zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv. Ekonomika ta suspilstvo. (48).* DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-13> [in Ukrainian]
- Arefieva O. V., & Kalyniuk V. Ye. (2022). *Teoretychne pidgruntia formuvannia adaptivnoho upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstva. Ekonomichni visnyk. (3),* 123-130. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/79.123> [in Ukrainian]
- Shandova, N., Dezhkunov, Yu., & Yakovliev, O. (2024). *Instrumenty ekonomichnoho onovlennia pidpriemstv v umovakh transformatsii. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky., (6),* 396–402. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-62> [in Ukrainian]